

ÖVNING I ARGUMENTATIONSANALYS FÖR SH2 OCH HI2A

FLYKTINGARNA OCH GRÄNSERNA

Srebrenica i Bosnien-Hercegovina, strax efter kriget

Övergången mellan 1980- och 1990-tal blev dramatisk i Europa. De kommunistiska staterna i Östeuropa föll samman och ett inbördeskrig i Jugoslavien, som landet då hette, bröt ut.

Under kriget förstördes byar. Massakrer och våldtågar genomfördes. Många tvingades fly sina hem och flera sökte sig till Sverige. Kulmen nåddes 1992, då ca 80 000 flyktingar kom till Sverige för att söka skydd. Därefter minskade antalet snabbt. En viktig förklaring var att Sverige då införde ett krav på visum för flyktingarna från Jugoslavien.

I början av 1990-talet gick Sverige också in i en ekonomisk lågkonjunktur. Arbetslösheten sköt i höjden och de högerextrema krafterna ökade i styrka. Nynazister demonstrerade på gatorna, flyktingförläggningar sattes i brand och en seriemördare – kallad Lasermannen – sköt slumpmässigt utvalda människor med utländsk bakgrund på gatorna i Stockholm.

DEBATT I SVERIGE OM FLYKTINGARNA

Flyktingarna från Jugoslavien diskuterades i Sverige i början av 1990-talet. Skulle Sverige vara en tillflyktsort eller inte?

I valet till riksdagen 1994 var Sveriges flyktingpolitik ett av ämnena i partiledardebatten i Sveriges Television. Nedan följer skriftliga utdrag ur debatten. Det är inte hela debatten utan endast inlägg som visar olika ståndpunkter och åsikter som framkom. Inläggen presenteras i skriftlig form, för att det ska bli enklare att jämföra med andra debatter. Men debatten finns också i SVT:s [Öppet arkiv](#).

Läs igenom utdraget från partiledardebatten (eller titta på den) och diskutera sedan:

- Vilka argument används till stöd för flyktingmottagande?
- Vilka argument används mot flyktingmottagande?

WIVIANNE FRANZÉN (NYD): Ja, vi har en dålig ekonomi i Sverige idag och jag skulle vilja fråga de etablerade partierna: Varför törs ni inte tala klarspråk och diskutera flyktingpolitiken. Det finns invandrare – José Alberto Diaz – som i en artikel i Expressen ifrågasätter detta.

Vi vågar tala klarspråk och vi vågar påstå att vi kan inte ta hit alla de människor som har det sämre än vad vi har det idag i Sverige, för vi har inga jobb och erbjuda. Vi talar om att vi ska ta emot endast konventionsflyktingar, för då kan vi skrota hela invandrarverket. De som söker asyl spontant vid våra gränser, där ska första asylprincipen gälla. Har man inte id-handlingar, kommer man från ett säkert land, så ska man avvisas direkt.

Vi vill begränsa anhörighetsinvandringen till make, maka eller minderåriga barn. Vi talar om att asylbeslut ska fattas inom tre månader. Alla uppehållstillstånd ska vara tillfälliga. Katastrofflyktingar ska vi hjälpa i närområdet, för då kan vi hjälpa så många många fler. I forna Jugoslavien 92 hade FN en budget, kunde hjälpa flyktingar för 2:60 om dagen. Här hemma kostar man på en flyktingförläggning mellan två och tvåhundrafyrtio kronor om dagen.

Vi har sagt hemspråksundervisning har vi ingenting emot, men den ska inte ske på skattebetalarnas pengar och inte på ordinarie skoltid. Det kan deras organisationer ta hand om. Vi har också talat om och vi är förvånade över att man har gett de 52 000 bosnier permanenta uppehållstillstånd. Jag frågar vilka ska resa tillbaka till det forna Jugoslavien och hjälpa till att bygga upp det landet, om inte just dessa människor. Annars medverkar faktiskt vi till en etnisk utrensning. Och jag kan bara konstatera att alla de människor som kommer hit idag har vi inget jobb att erbjuda. De blir en fjärdeklass i samhället och vi påstår och vi har krävt lägg korten på bordet och tala om den totala kostnaden. Fråga svenska folket: Vad tycker ni? Vi har påstått att det kanske kostar totalkostnaden 60 miljarder, men vi vet inte. Ingen lägger korten på bordet och det tycker vi faktiskt att man borde göra.

GU DRUN SCHYMAN (V): Ja, alltså man blir så bestört när man hör sådant här. Det är inte konstigt att ni har så låga opinionssiffror. Men det är bra tycker jag. Jag ska säga så här då: Att vi vågar säga att Sverige ska vara ett land dit människor kan komma som söker skydd undan krig, undan terror.

Vi vågar också säga att vi är väldigt stolta över att vi har ett mångkulturellt samhälle. Vi vill försvara alla människors lika värde. Oavsett vart de är födda. Oavsett vart de kommer ifrån. Är de i Sverige ska alla människor ha lika värde. Här i detta land. Det vore mycket märkligt annars.

WIVIANNE FRANZÉN (NYD): Gudrun Schyman med ett budgetunderskott som det ser ut idag med en statsskuld så kan vi faktiskt inte ta hit alla de som har det sämre än vad vi har det idag. Det är väl helt klart och tydligt. Och vad det beträffar ett mångkulturellt samhälle så är det härligt men det finns något som heter etniska motsättningar som är lite skrämmande faktiskt.

Titta på Anders Carlberg som förestår fryshuset i Stockholm. Han talar om att varje helg kommer det från förörterna 2 000 ungdomar. 99 % utav dem är invandrare och det är alltså slagsmål mellan de här olika grupperna. Vi måste väl ändå våga tala om detta. Det här är ett faktum.

... Innebär att citatet är nedkortat

NYD: Ny Demokrati

M: Moderata Samlingspartiet

MP: Miljöpartiet

V: Vänsterpartiet. 1994 var Gudrun Schyman partiledare för Vänsterpartiet. Idag är hon ledare för Feministiskt Initiativ.

KDS: Kristdemokratisk samling. Nu bara Kd.

FP: Folkpartiet

GU DRUN SCHYMAN (V): Ja, jag vill bara säga att vi vågar tala om detta. Vänsterpartiet har en helt motsatt uppfattning än vad Ny Demokrati har och det vågar vi tala om.

WIVIANNE FRANZÉN (NYD): Vilka ska betala det här kalaset och på bekostnad utav vem Gudrun Schyman? Vi har faktiskt fattigpensionärer i Sverige, som idag ska buga och bocka med mössan i hand för att be om allmosor. Jag tycker att de som varit med och byggt upp vårt land, utan en krona i bidrag, jag prioriterar faktiskt dessa människor i det här läget. Jag talar om: Vi ska hjälpa flyktingar, men vi ska inte hjälpa dem här. Vi ska hjälpa dem i deras närområde.

ALF SVENSSON (KDS): Wivianne Franzén, ni har en affisch på vilken det står så här: Gärna import – men inte av kriminalitet och aids. Jag måste säga att jag tycker ni skulle skämmas för att ha en sådan affisch... Jag möter de som flytt hit för sina liv. Jag möter barn som storgråter av mardrömmar de har varje natt, efter vad de upplevde när bomberna föll. Då börjar du säga: vem som ska betala? Och så talar du om fattig-pensionärer. Min mamma är 90 år, hon är en så kallad fattigpensionär och om hon orkar sitta uppe och höra det du har sagt så tror jag hon också gråter.

“Jag möter de som flytt hit för sina liv. Jag möter barn som storgråter av mardrömmar de har varje natt, efter vad de upplevde när bomberna föll. Då börjar du säga: vem som ska betala?”

...
BENGT WESTERBERG (FP): Jag tycker att det tillhör det som är mest skamligt när människor i Sverige, som trots alla våra problem, tillhör de rikaste länderna i världen säger till människor i krigets Bosnien, eller krigets Rwanda, att ni får vänta tills vi har löst våra ekonomiska problem. De kan inte vänta, de behöver hjälp nu.

...
CARL BILDT (M): Bara mycket kort Jag tror det är en missuppfattning att vi inte diskuterar flyktingpolitiken. Det gör vi. Och vi ändrar den och man kan ha synpunkter på den. Men jag reagerar mycket starkt när det kallas “kalas”, flyktingpolitiken. Och att det görs till en fråga bara om pengar.

Jag inledde denna valrörelsen med att vara uppe i Torneå och Haparanda och högtidlighålla 50-årsminnet av när vi tog emot 10 000-tals människor som fördrevs från norra Finland när det härjades av tyskarna. Vi var ett fattigare folk då. Det var ingen som kallade det för “kalas” eller talade om pengar. Jag vet vad det har betytt att vi tog emot båtflyktingarna, eller de som flydde från Ungern 1956. Bosnien är nära. Europa är vårt hem. Vi har ett ansvar. Jag kan ha mycket synpunkter på hur vi kan spara och förbättra i flyktingpolitiken. Men moralen får inte ifrågasättas. Det är inte en fråga främst om pengar och det är inget, inget “kalas”.

WIVIANNE FRANZÉN (NYD): Jag har inte talat om ett kalas. Jag råkade uttrycka mig: Vad kostar hela denna flyktingpolitiken totalt. Det är ingen utav er som har lagt korten på bordet och talat om: Det här är den totala kostnaden och det är mycket mycket märkligt.

CARL BILDT (M): Jodå, vi har redovisat kostnaden i riksdagen i olika sammanhang. Det är ingen tvekan om detta och det är klart att det är kostnader. Självfallet är det det och de är ganska betydande. Men jag tycker att vi skulle försöka fördela den bördan rimligare mellan de olika europeiska länderna ... Men ifrågasätt inte moralen i det vi gör och säg inte att det bara är en fråga om pengar. Utan ni skulle få det mycket

lättare att få gehör också för synpunkter på flyktingpolitiken om ni upphörde med ... bara accepterade moralen, mänskligheten och inte bara kallar det "kalas" och uttryckte er på det sättet. Det rör en sträng av mänsklighet som måste finnas i politiken.

WIVIANNE FRANZÉN (NYD): Nu har Carl Bildt hakat upp sig på kalas, ett ord som jag rådde använda när vi talade om kostnader. Vi för FN:s flyktingpolitik i stort sett och jag menar jag vet inte att det är någon som kallar Gro Harlem Brundtland för främlingsfientlig. Eller titta på vårt grannland Finland, jag menar ska vi inte dela på bördorna i Norden.

Hur ska vi kunna ta emot så många människor Carl Bildt när vi inte har arbeten. Det var skillnad när vi hade en hög arbetskraftsinvandring, då hade vi arbeten att erbjuda. Och dessa människor kom hit utan en krona i bidrag och har verkligen hjälpt oss att bygga upp vår välfärd och de ska vi vara tacksamma emot, men idag ser det faktiskt annorlunda ut och hur ska vi lösa problemen. Jag frågar bara det.

GRO HARLEM BRUNDTLAND:
Norsk socialdemokratisk politiker. Var statsminister 1981, 1986–1989 och 1990–1996